

Силабус навчальної дисципліни «Історія релігії та церкви в Україні»

Спеціальність	Без обмежень за спеціальностями
Освітня програма	Без обмежень за освітніми програмами
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	
Кількість кредитів ЄКТС	4
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції - 20 год.
	Практичні заняття – 20 год.
	Самостійна робота – 80 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Кафедра	Кафедра українознавства, культури та документознавства, ауд.214-П, https://nupp.edu.ua/page/kafedra-ukrainoznavstva-kulturi-ta-dokumentoznavstva.html
Викладач (-і)	Сажко Василь Володимирович к.і.н., доцент sazhkovv@gmail.com
Контактна інформація викладача (-ів)	
Дні занять	За розкладом, відповідно до графіка навчального процесу
Консультації	аудиторія 207-П відповідно до графіка
Мета навчальної дисципліни – полягає у засвоєнні студентами комплексу знань про розвиток релігійного й церковного життя в Україні, у сприянні розвитку історичного мислення; формуванні наукового підходу до осмислення досягнень історичної науки; має сприяти формуванню цілісної картини історичного минулого України, усвідомленню важливої ролі церковно-релігійних процесів у суспільному житті країни, як у минулому, так і в умовах сьогодення	
Результати вивчення навчальної дисципліни	
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:	
Знати: хронологію важливих історичних подій і явищ українського минулого пов'язаних з релігійним та церковним життям в Україні; роль видатних громадських та церковних діячів у релігійно-церковному житті; розуміти причинно-наслідкові зв'язки і закономірності розвитку тієї чи іншої релігії в різних регіонах держави;	
уміти знаходити і критично аналізувати розвиток духовності суспільства під впливом православної, греко-католицької, католицької та інших релігій.	
Передумови для навчання	
Попередньо опановані курси: «Історія України», «Філософія».	

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Дохристиянські вірування на території України. Тема 2. Християнський період Київській Русі. Тема 3. Православна церква в умовах іноземної влади на українських землях (друга половина XIII – кінець XVI ст.). Тема 4. Греко-католицька та православна церкви в Україні у XVII ст. Тема 5. Християнські церкви на українських землях у XVIII – на початку XX ст. Тема 6. Релігійно-церковні процеси в період Української революції 1917–1921 рр. Тема 7. Релігійно-церковне життя в Україні в умовах тоталітаризму (1920-ті – 1980-ті роки). Тема 8. Православ'я в період незалежності України. Тема 9. Католицизм та протестантизм в період незалежності України. Тема 10. Етноконфесійні та нові релігійні організації в Україні.

Сторінка курсу на платформі Moodle

Розміщено: робоча програма дисципліни, матеріали лекцій, плани практичних занять; завдання до практичних занять, тестові завдання для проміжного контролю.

Рекомендовані джерела

1. Абашина Н. С., Козак Д. Н., Синиця Є. В., Терпиловський Р. В. Давні слов'яни. Археологія та історія: навчальний посібник. Київ: Стародавній Світ, 2012. 366 с.
2. Абдуллаєва М. А. Духовно-релігійне життя греків Криму наприкінці XVIII – на початку XX ст. Київ: Інститут історії України НАН України, 2001. 132 с.
3. Андрусішин Б. І. Церква в Українській Державі 1917–1920 рр. (доба Директорії УНР). Київ: Либідь, 1997. 176 с.
4. Бабій М. Міжконфесійні конфлікти у контексті міжконфесійних ідентичностей. Релігія і нація в суспільному житті України і світу / За ред. Л. Филипович. Київ, 2006. С. 207–218.
5. Балух В. Міжконфесійні конфлікти: причини, типологія і шляхи подолання. Релігія та Соціум. Чернівці, 2016. № 3–4. С. 122–130.
6. Беркгоф К. Чи було релігійне відродження в Україні під час нацистської окупації? Український історичний журнал. 2005. Вип. 3. С. 16–36.
7. Бондаренко В., Єленський В. Церква й українське суспільство: на новому етапі. Людина і світ. 1992. № 3. С. 19–23.
8. Бондаренко В. Релігійне життя в сучасній Україні: стан, тенденції та проблеми розвитку. Людина і світ. 2003. № 12. С. 36–39.
9. Бондарчук П. М. Релігійні течії в радянській Україні (сер. 1940-х – сер. 1980-х років). Історико-релігієзнавче дослідження. Київ: Інститут історії України НАН України, 2019. 268 с.
10. Бондарчук П. М., Даниленко В. М., Крупина В. О., Кубальський О. Н. Релігійна політика в Україні у 1960-х – 1980-х роках і сучасна практика міжконфесійних відносин. Київ: Інститут історії України НАН України, 2010. 210 с.
11. Войналович В. А. Партійно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940–1960-х років: політологічний дискурс. Київ: Світогляд, 2005. 741 с.
12. Ворон О. П., Ворон О. П. Становлення та функціонування Римо-католицької церкви в незалежній Україні (1991–2016 роки). Київ: Центр учбової літератури, 2018. 200 с.
13. Воронин О. Історичний шлях УАПЦ. Кенсінгтон: Воскресіння, 1992. 136 с.
14. Грушевський М. С. З історії релігійної думки на Україні. Київ: Освіта, 1992. 191 с.
15. Діанова Н. М. Історія релігії та церкви в Україні. Навчальний посібник до спеціального курсу для студентів історичного факультету. Ч. 1: IX–XIX ст. Одеса: Астропринт, 2006. 104 с.
16. Державно-конфесійні відносини в Україні: сучасний стан та тенденції розвитку / За ред. В. Д. Бондаренка, І. М. Мищака. Київ: Видавництво НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 518 с.
17. Дудар Н. П., Филипович Л. О. Новітні релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). Київ: Наукова думка, 2000. 132 с.
18. Колодний А. М. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. Київ: Коло, 2006. 168 с.
19. Колодний А. М. Феномен релігії: природа, структура, функціональність, тенденції. Київ: Світ знань, 1999. 52 с.
20. Колодний А. Релігійне життя України в особах його діячів і дослідників. Київ: Інтерсервіс, 2017. 739 с.
21. Колодний А. Україна в її релігійних виявах. Львів: СПОЛОМ, 2005. 336 с.

22. Релігія – Світ – Україна: у 3 кн. Кн. 1. Релігія у світі культурно-цивілізаційного діалогу / За ред. А. Колодного, Л. Филипович. Київ: Українська асоціація релігієзнавців, 2010. 339 с.
23. Релігія – Світ – Україна: у 3 кн. Кн. 2. Міжконфесійні відносини поліконфесійної України / За ред. А. Колодного, Л. Филипович. Київ: Українська асоціація релігієзнавців, 2011. 371 с.
24. Релігія – Світ – Україна: у 3 кн. Кн. 3. Релігійні процеси в перспективі їх виявів / За ред. А. Колодного, Л. Филипович. Київ: Українська асоціація релігієзнавців, 2012. 550 с.
25. Чос В. Г. Історія Християнства в Україні. Сміла: Блискавиця, 2007. 101 с.

Система оцінювання результатів навчання

За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально 50 балів, за результатами підсумкового контролю 50 балів; мінімальна сума балів, що дозволяє студенту бути атестованим з дисципліни – 60 балів.

Більш детальна інформація щодо оцінювання наведена в робочій навчальній програмі дисципліни.

Накопичування балів з навчальної дисципліни

(вказати лише ті види робіт, за які передбачено нарахування балів)

Види навчальної роботи	Мак кількість балів
Виступи на практичних заняттях, реферат.	50
Диференційований залік	50
Максимальна кількість балів	100

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання та шкалі оцінювання Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35 - 59	FX	незадовільно
1 - 34	F	

Політика навчальної дисципліни :

Вивчення навчальної дисципліни потребує роботи з інформаційними джерелами, підготовки до лекцій і практичних занять, виконання усіх завдань згідно з навчальним планом.

Підготовка до практичних занять передбачає: ознайомлення з питаннями, які виносяться на заняття з відповідної теми; вивчення лекційного матеріалу. Присутність здобувачів вищої освіти на практичних і лекційних заняттях є обов'язковою, важливою також є їхня участь в обговоренні всіх питань теми. Пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, шанобливо ставитися до учасників процесу навчання, дотримуватися дисципліни й часових (строкових) параметрів навчального процесу.

Більш детальну інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни